

Vzdělávací politika

Aktéři vzdělávací politiky, strategie a
koncepční dokumenty

Martin Majcík

Obsah

Definice, pojetí a obsah vzdělávací politiky

Nástroje vzdělávací politiky

Aktéři a úrovně vzdělávací politiky

Definice a pojetí vzdělávací politiky

„Souhrn formálních i neformálních pravidel, norem a praktik, které řídí a ovlivňují jednání jednotlivců a institucí v oblasti vzdělávání“ (Kalous & Veselý, 2006)

„Vzdělávací politika jako principy, priority a metody rozhodování o vzdělávacích institucích“ (Pařízek, 1993)

Vzdělávací politika jako praktická činnost nebo vědní obor

Analytický i normativní charakter

Součást veřejné politiky

Obsah vzdělávací politiky

The background of the slide is a photograph of an empty classroom. It features rows of white, rectangular desks with attached blue plastic chairs. The desks are arranged in a grid pattern, and the chairs are tucked under them. The floor is a dark red or maroon color. The walls are a light, neutral color. The lighting is even, and the overall atmosphere is quiet and orderly.

Výchovná a vzdělávací činnost v širším pojetí

Školská politika jako řízení soustavy škol a školských zařízení v užším pojetí

Nástroje vzdělávací politiky

Legislativa – Školský zákon, Zákon o pedagogických pracovnících, Zákon o vysokých školách, Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání apod.

Financování – pedagogická činnost (stanovení maximálního rozsahu vs. normativ), provoz škol a školských zařízení, samosprávy, projekty, dotační programy, intervence

Nástroje vzdělávací politiky

Evaluace – Česká školní inspekce, autoevaluace, MŠTM, samosprávy, mezinárodní výzkumy

Kurikulum – Dvoustupňové kurikulum (Národní kurikulum, RVP a ŠVP), strategické dokumenty a koncepce

Dimenze ideová, obsahová, metodická a organizační
(Maňák, Janík, & Švec, 2008)

A photograph of a classroom filled with rows of empty wooden school desks and chairs. The desks are light-colored wood with attached seats, and the chairs have curved wooden backs. The perspective is from a low angle, looking down the rows of desks. A dark horizontal band is overlaid across the middle of the image, containing white text.

Úrovně a aktéři vzdělávací politiky

Aktéři (Brdek & Vychová, 2004)

Zvolení politici (celostátní, regionální a lokální úroveň)

Školská administrativa (MŠMT, odbory školství, magistráty)

Učitelé a jejich organizace

Rodiče a jejich asociace (školské rady)

Studenti a žáci

Círky a jiní zřizovatelé

Zaměstnavatelé

Expertí ve vzdělávání

Globální úroveň

Organizace s celosvětovou působností

UNESCO, Světová banka

Organization for Economic Co-operation and Development
(OECD)

PISA – matematická, přírodovědná, čtenářská gramotnost

Education at a Glance

PIAAC – matematická, čtenářská, ICT gramotnost

Globální úroveň

International Association for the Evaluation of Education
Achievement (IEA)

TIMMS – matematická, přírodovědná gramotnost

PIRLS – literární gramotnost

ICILS – počítačová a informační gramotnost

Nadnárodní úroveň

Organizace působící na určitém území

Evropská komise a Rada Evropské unie (EU)

Education and Training 2020

Databáze EURYDICE, EUROSTAT

CEDEFOP (Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání)

Euroguidance (Evropská síť pro podporu poradensví)

Nadnárodní úroveň – ET2020

95 % v předškolním vzdělávání

Maximálně 15 % žáků s podprůměrnými výsledky v gramotnostech

Maximálně 10 % osob předčasně opouštějících vzdělávání

Alespoň 40 % lidí ve věku 30-34 s VŠ vzděláním

Alespoň 15 % dospělých v dalším vzdělávání

Alespoň 20 % absolventů VŠ a 6 % SŠ by mělo část studia absolvovat v zahraničí

Minimálně 82 % zaměstnaných absolventů

Národní úroveň

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Česká školní inspekce

Národní ústav pro vzdělávání

Národní institut pro další vzdělávání

Školský zákon

Bílá kniha, Strategie vzdělávání 2020

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR

Regionální úroveň

Krajské samosprávy (odborní odbory školství)

SOŠ, SOU, ISŠ, gymnázia, volnočasová centra, ZUŠ, PPP apod.

Dlouhodobý záměr vzdělávání JMK

Strategie rozvoje lidských zdrojů pro JMK

Krajský akční plán vzdělávání JMK

Regionální úroveň DZ JMK

Analytická, návrhová,
implementační část

Oblasti:

Kvalita vzdělávání

Rovné příležitosti ve vzdělávání

Sbližování vzdělávání a trhu práce

Efektivita vzdělávání

B) NÁVRHOVÁ ČÁST - PRIORITY A OPATŘENÍ.....	55
Přehled priorit a cílů.....	56
B.1 Kvalita vzdělávání.....	57
B.1.a Kvalita procesu vzdělávání, monitorování a hodnocení vzdělávání.....	57
B.1.b Podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol.....	58
B.1.c Podpora polytechnického vzdělávání včetně EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj.....	60
B.1.d Podpora „bezpečného školního prostředí“.....	62
B.1.e Podpora rozvoje výuky cizích jazyků.....	63
B.2 Rovné příležitosti ve vzdělávání.....	65
B.2.a Podpora společného vzdělávání.....	65
B.2.b Podpora poradenského systému.....	66
B.2.c Podpora škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením jako odborných a metodických center pro školy hlavního vzdělávacího proudu a pro vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením.....	67
B.2.d Podpora znevýhodněných.....	69
B.2.e Podpora nadaných a talentovaných dětí, žáků a studentů.....	71
B.3 Sbližování vzdělávání a trhu práce.....	72
B.3.a Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů.....	72
B.3.b Podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity.....	74
B.3.c Rozvoj kariérového poradenství.....	74
B.3.d Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání.....	76
B.4 Efektivita vzdělávání.....	77
B.4.a Budování efektivní sítě škol a školských zařízení.....	77
B.4.b Efektivní systém financování.....	81

DZ JMK 16-20

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
3a1	Pokračovat v systému poskytování prospěchových stipendií žákům ve vybraných oborech středního vzdělání s výučním listem.	- celkový počet žáků v podporovaných oborech vzdělání, počet žáků v 1. ročnících podporovaných oborů vzdělání, - výše finančních prostředků poskytnutých za kalendářní rok	kraj 2016–2020	střední školy zřizované krajem
3a2	Podporovat akce na prezentaci činnosti odborných škol.	- počet vystavujících odborných škol, - počet realizovaných akcí	kraj 2016–2020	ORR KrÚ, střední školy
3a3	Zapojit odborníky z praxe do výuky odborných předmětů.	- počet škol, počet zapojených odborníků z praxe, - počet hodin odučených odborníky z praxe	OP VVV, státní rozpočet 2016–2020	
3a4	Realizovat praxi a odborný výcvik žáků SŠ ve firmách.	- počet škol, počet žáků, kteří absolvovali alespoň 30 % z celkového počtu hodin odborného výcviku nebo odborné praxe ve firmách, - počet firem, v nichž žáci realizovali praxi nebo odborný výcvik	OP VVV, státní rozpočet 2016–2020	
3a5	Pokračovat v činnosti center odborného vzdělávání a připravovat vznik nových center viz RIS 2014–2020.	- počet aktivně spolupracujících SŠ, - počet partnerských smluv se ZŠ a VŠ, - počet smluv o spolupráci se zaměstnavateli	OP VVV, IROP, kraj 2016–2020	
3a6	Podporovat střední školy, které aktivně spolupracují s dalšími SŠ a ZŠ včetně sdílení pedagogů a materiálního vybavení (např. odborných učeben, laboratoří a dílen ve výuce).	- počet podporovaných SŠ, - počet spolupracujících SŠ a ZŠ	OP VVV, IROP, kraj 2016–2020	SŠ, ZŠ

Opatření číslo	Opatření	Indikátor opatření	Zdroj financování, doba realizace	Spolupracující subjekty
4b1	Snížit odvody investičních zdrojů příspěvkových organizací do investičního fondu JMK ze 75 % na původní hodnotu 50 %.	- pokles sazby	rozpočet JMK	JMK
4b2	Zachovat podporu vybraným klíčovým programům z rozpočtu JMK, zejména příspěvek na krytí přímých výdajů na vzdělávání a podpora služby školních psychologů a speciálních pedagogů.	- počet podpořených programů	rozpočet JMK	JMK

Regionální úroveň - SRLZ KRP JMK

1.1 Kvalita a struktura školství

- 1.1.1 Optimalizace vzdělávacích oborů
- 1.1.2 Posilování kvality vzdělávání
- 1.1.3 Hodnocení kvality vzdělávání
- 1.1.4 Spolupráce škol

1.2 Propojení školství a praxe

- 1.2.1 Přímá podpora spolupráce zaměstnavatelů a škol
- 1.2.2 Zvýšení otevřenosti škol veřejnosti

1.3 Zlepšení podmínek pro výzkum

- 1.3.1 Podpora výzkumných a inovačních aktivit
- 1.3.2 Podpora znalostního a dovednostního transferu
- 1.3.3 Internacionalizace škol
- 1.3.4 Získávání kvalifikovaných zahraničních odborníků

1.4 Rozvoj vzdělávání dospělých

- 1.4.1 Vytváření koncepčního rámce vzdělávání dospělých
- 1.4.2 Koordinace, informovanost, motivace
- 1.4.3 Zlepšování dostupnosti dalšího vzdělávání
- 1.4.4 Podpora profesní mobility

1.5 Podpora zaměstnanosti a adaptace

- 1.5.1 Koordinace a spolupráce v oblasti zaměstnanosti
- 1.5.2 Informační a poradenský servis v oblasti zaměstnanosti
- 1.5.3 Podpora efektivního využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti
- 1.5.4 Podpora flexibilních způsobů práce
- 1.5.5 Zajištění kvalitních podmínek pro zahraniční pracovníky

1.4 Rozvoj vzdělávání dospělých					
<i>Opatř. SRLZ</i>	<i>Aktivita (číslo a název)</i>	<i>Popis aktivity</i>	<i>Nositel aktivity</i>	<i>Spolupracující subjekty</i>	
1.4.1 (1.4.4)	1.4.1.1 Formulace návrhů k rozvoji systému vzdělávání dospělých	Formulace a prosazování systémových změn v oblasti vzdělávání na národní úrovni.	RRLZ	CVV, KHK JM ANNO JMK AIVD, VŠ	
1.4.1	1.4.1.2 Zkvalitňování přístupů ke vzdělávání dospělých	Posílení uplatňování poznatků a postupů andragogiky ve vzdělávání dospělých	JMK-ORR	CVV, ANNO JMK, AIVD, PedF MU FF MU	
1.4.2	1.4.2.1 Posílení informovanosti v oblasti vzdělávání dospělých	Rozvoj databáze kurzů. Informování veřejnosti a zaměstnavatelů.	CVV (SŠSŘ B-B)	školy, vzdělávací instituce	
1.4.2	1.4.2.2 Podpora spolupráce středních škol a zaměstnavatelů pro potřeby dalšího vzdělávání v JMK	Zvyšování informovanosti zaměstnavatelů o možnostech dalšího vzdělávání na středních školách. Vznik prostředí pro setkávání poptávky s nabídkou. Podpora spolupráce v jednotlivých okresech prostřednictvím regionálních setkání. Personální a materiální podpora pro optimalizaci nabídky dalšího profesního vzdělávání SŠ.	JMK-OŠ	CVV, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Hospodářská komora Brno	
1.4.2	1.4.2.3 Realizace Týdnů vzdělávání dospělých	Vzdělávací a osvětové akce na regionální i celokrajské úrovni	AIVD	ÚP ČR, ANNO, KHK JM, CVV	
1.4.2	1.4.2.4 Podpora řešení potřeb zaměstnavatelů v oblasti profesního vzdělávání	Identifikace problémů v oblasti profesního vzdělávání. Formulace systémových změn, které by pomohly zaměstnavatelům.	KHK JM	hospodářské komory, zaměstnavatelé	

Lokální úroveň a úroveň školy, třídy

Městské a obecní samosprávy (magistráty, obecní úřady)

Základní a mateřské školy

Místní akční plány vzdělávání

Možnost participace pro učitele, rodiče a studenty

Školní vzdělávací programy

Školní parlamenty

Závěrem

Vliv absence národního kurikula na vzdělávací politiku

Hledání konsensu mezi jednotlivými aktéry

Prohlubování spolupráce mezi úrovněmi vzdělávací politiky

Zapojení pedagogického výzkumu do rozhodování

Další vývoj rámcových vzdělávacích programů

Založit financování na kvalitě či normativu

Jakým způsobem pracovat s evaluací a mezinárodními šetřeními

Participace

$$\frac{dN}{dt} = \frac{1}{q_{\text{fact}}} - \beta_0(N-N_0)(1-\epsilon S)S + \frac{N_e}{T_n} - \frac{N}{T_p}$$

$$\frac{dS}{dt} = T_0 \beta_0(N-N_0)(1-\epsilon S)S + \frac{\beta_0 N}{T_n} - \frac{S}{T_p}$$

$$\left. \begin{aligned} N &= N \\ P_f &= (m \end{aligned} \right\}$$

Děkuji za pozornost

Martin Majcík

majcik@mail.muni.cz

Ústav pedagogických věd

Filozofická fakulta

Masarykova univerzita

Literatura

Brdek, M., & Vychová, H. (2004). *Evropská vzdělávací politika: programy, principy a cíle*. Praha: ASPI.

Cedefop [Online]. Retrieved November 25, 2017, from <http://www.cedefop.europa.eu/cs>

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. (2016). Brno.

ET 2020: Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě. (2010). Praha: MŠMT.

Kalous, J., & Veselý, A. (Eds.). (2006). *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum.
Krátkodobý realizační plán Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje 2016-2017. (2016). Brno.

Maňák, J., Janík, T., & Švec, V. (2008). *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha. (2001). Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání.

OECD - PISA [Online]. Retrieved November 25, 2017, from <http://www.oecd.org/pisa/>

Pařízek, V. (1993). *Perspektivní varianty vzdělávací politiky*. *Pedagogika*, 43(2), 115 - 120.

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. (2015). Praha: MŠMT.